

**ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТИТЕ НА ФПС
„ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“ 2018 г.**

**Обединен отчет за дейностите на СНЦ
„Зелени Балкани“ и СНЦ „Зелени Балкани -
Стара Загора“**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРОЕКТИ И ДОНОРИ

II. КОНСЕРВАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

1. КОНСЕРВАЦИЯ, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВЛАЖНИ ЗОНИ И ГОРИ

1.1. ПОМОРИЙСКО ЕЗЕРО

1.2. ЯЗОВИР КОНУШ

1.3. ГОРИ

2. КОНСЕРВАЦИЯ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА РЕДКИ И ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ И ТЕХНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ

2.1. ЛЕШОЯДИ

2.2. ЦАРСКИ ОРЕЛ

2.3. ЛОВЕН СОКОЛ

2.4. БЕЛОШИПА ВЕТРУШКА

2.5. ЧЕРВЕНОГУША ГЪСКА

2.6. БЯЛ ЩЪРКЕЛ

2.7. ПРИЛЕПИ

2.8. КИТОПОДОБНИ БОЗАЙНИЦИ

3. РАЗШИРЯВАНЕ И УКРЕПВАНЕ МРЕЖАТА ОТ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ПОДПОМАГАНЕ ИЗГРАЖДАНЕТО НА НАТУРА 2000 И НАЦИОНАЛНАТА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА

4. СРЕДНО-ЗИМНО ПРЕБРОЯВАНЕ НА ВОДОЛЮБИВИТЕ ПТИЦИ

III. ОПАЗВАНЕ „EX SITU” - СПАСИТЕЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ДИВИ ЖИВОТНИ

IV. КОНФЕРЕНЦИИ, СЕМИНАРИ, МЕЖДУНАРОДНИ СРЕЩИ

V. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост И АНГАЖИРАНост

1. ПУБЛИЧНИ КАМПАНИИ

2. РАБОТА С ДОБРОВОЛЦИ

3. ИНТЕРНЕТ “ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО”, ЧЛЕНСТВО И ВРЪЗКА С ЧЛЕНОВЕТЕ И СЪМИШЛЕНИЦИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

4. МЕДИЙНО ОТРАЗЯВАНЕ И РАБОТА С МЕДИИТЕ

5. ПУБЛИКАЦИИ/ИЗДАНИЯ

6. ПАРТНЬОРИ

7. ДОБРОВОЛНИ СЪТРУДНИЦИ

8. ДАРИТЕЛИ

ДЕЙНОСТИ НА „ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“ ПРЕЗ 2018 Г.

2018 г. отбеляза 30-та година от съществуването на Организацията. Настоящият отчет представлява сборен отчет на дейностите на СНЦ „Зелени Балкани“ и СНЦ „Зелени Балкани – Стара Загора“, които са част от Федерация на природозащитни сдружения „Зелени Балкани“. Отчетът представя дейността на двете организации за 2018 г. по проекти и направления.

I. ПРОЕКТИ И ДОНОРИ

През 2018 г. ФПС „Зелени Балкани“ работи по изпълнението на следните проекти:

СНЦ „Зелени Балкани“:

- „НАТУРА 2000 В БЪЛГАРИЯ - НОВИ ХОРИЗОНТИ“, съфинансиран от финансовия механизъм LIFE+ на Европейската Общност;
- „Дългосрочна консервация на популацията на световно застрашената червеногуша гъска в основните ѝ зимовища в света“, финансиран от EURONATUR, EAF;
- „Разпространение и численост на китоподобните в българските териториални води на Черно море 2018“, финансиран от OceanCare, Швейцария;
- „Видеонаблюдение на Поморийско езеро“, финансиран от програма „Ти и Лидл за по-добър живот“ на Лидл България и изпълняван от СНЦ „Зелени Балкани – клон Поморие“;
- „Мониторинг на избрани видове морски птици - качулат корморан и средиземноморски буревестник през 2018 г., оценка на състоянието и предложения за актуализация на програмата за мониторинг“, финансиран от БДЧР;
- Доброволци в помощ на провеждането на XIII Фестивал на Белия Щъркел в с. Белозем, финансиран от Фондация „Герои на времето“.

СНЦ „Зелени Балкани – Стара Загора“

- „Ежегодна издръжка на Спасителен Център за диви животни (рехабилитация, размножаване и връщане в природата на редки животни), гр. Стара Загора за периода 2018 г.“, финансиран от ПУДООС;
- „Светло бъдеще за черния лешояд в България“, съфинансиран от Програма за околната среда и климата LIFE на Европейската Общност;
- „Да върнем ловния сокол в България“, финансиран от ЗАД „Армеец“;
- „Дългосрочни консервационни мерки за опазването на световно застрашените царски орел и египтески лешояд, както и на други приоритетни видове в ЮИ България“ - BG.NAF.79 – царски Орел II (Сакар);
- Доброволци помагат на редки птици, финансиран от Фондация „Герои на времето“;
- Студентски практики – Фаза 1 Проект BG05M20P001-2.002-0001

изпълняван от Министерството на образованието и науката по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“;

- Проект „Диви съседи – опазване на редките видове, обитаващи сгради в Стара Загора“ – финансиран от Lidl, по програмата „Ти и Лидъл за по-добър живот“;
- Проект за изпълнение на дейности, заложи в Плана за управление на ЗМ „Деветашка пещера“, финансиран от Община Ловеч;
- Проект за Отбелязване на Европейският ден на Зеленият пояс 2018 - "Зеленият пояс на фокус", финансиран от EuroNatur – European Nature Heritage Fund.
- Директни конзервационни дейности за подпомагане възстановяването на популацията на белошипата ветрушка в България, финансиран от EURONATUR;
- Консултации и лектори по Проект на ПП Сакар, финансиран по проект - Подготовка и промотиране на процеси за развитие на Европейска екологична мрежа НАТУРА 2000 в планина Странджа СВ005.1.12.135. Проектът е съфинансиран от ЕС чрез програмата за ТГС ИНТЕРРЕГ-ИПП България-Турция 2014-2020.
- “Нова надежда за египетския лешояд” (LIFE16 NAT/BG/000874), съфинансиран от финансовия механизъм LIFE+ на Европейската Общност – координиран от БДЗП (СНЦ „Зелени Балкани – Стара Загора“ са партньор по проекта).

ПРЕЗ 2018 г. ДЕЙНОСТИТЕ НА „ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“ СА ПОДКРЕПЕНИ ОТ:

- Програма за околната среда и действията по климата LIFE на Европейската общност;
- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС);
- ЗАД „Армеец“;
- Фонд за действие “Европейска екологична мрежа” (EECONET Action Fund);
- Фондация „Европейско природно наследство” - Германия (EURONATUR), EuroNatur – European Nature Heritage Fund;
- Фондация SICONIA, Лихтенщайн;
- Агенция по околна среда на Абу Даби (Environment Agency - Abu Dhabi);
- Българо-Британско Дружество;
- Община Прага чрез Зоопарк Прага;
- Stichting Wildlife;
- Тракийски университет;
- Национална професионална гимназия по ветеринарна медицина „И. Павлов“
- Фондация помощ за благотворителността в България;
- Фондация за опазване на лешоядите (VCF);
- Контур Глобал;
- Фондация VCause• OceanCare, Швейцария;
- Фондация „Герои на времето” (Time heroes);
- Lidl, по програма „Ти и Лидл за по-добър живот“;
- „СОКОТАБ“ ЕООД.

I. КОНСЕРВАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

През 2018 г. организациите продължиха своята работа по основните програмни направления и дългогодишни консервационни програми.

1. КОНСЕРВАЦИЯ, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВЛАЖНИ ЗОНИ И ГОРИ

1.1. ПОМОРИЙСКО ЕЗЕРО

Поморийско езеро е един от приоритетните райони за работа на „Зелени Балкани“. Опазването на една от най-значимите влажни зони по Черноморското крайбрежие е обект на дългогодишни усилия, стартирани през 1996 г. През годините организацията привлече и инвестира огромни средства и човешки потенциал за опазване на уникалното биоразнообразие на езерото и за предотвратяване на неговото застраяване.

През 2018 г. осъществявахме редовен мониторинг на езерото. В началото на месец май беше регистрирано загнезждане на голяма смесена колония от рибарки и саблеклюни на големия остров на вал 1 с приблизителна численост над 1500 двойки. За съжаление в началото на юни беше установено напускане на местообитанието от страна на колонията поради неясни причини.

През годината подадохме общо 12 сигнала към РИОСВ за нарушения на забраната за практикуване на водни спортове и режима на защитена зона Поморийско езеро.

В периода 3 - 8 септември се проведе традиционната консервационна бригада за Поморийско езеро. Основните дейности на доброволците бяха две:

- поддръжка на съществуващия голям земнонаситен остров, част от вал 1 чрез премахване на растителността върху част от него;
- възстановяване на една дървена платформа за гнездене на рибарки.

През 2018 г. се осъществи проекта „Видеонаблюдение на Поморийско езеро“, финансиран от Програма „Ти и Lidl за по-добър живот“. Проектът целеше покупка и инсталиране на система за видеонаблюдение, както и популяризиране на създадената система за видеонаблюдение. Новата камера, монтирана на Посетителския център е с висока резолюция, 30-кратно приближение и покритие от 360 градуса. Предоставя детайлно наблюдение на животинския свят на лагуната за посетителите на центъра. Като част от дейностите за популяризиране на системата бяха организирани серия от дейности, сред които:

- посещения на група експерти и граждани от Турция през месец март, на които беше демонстрирана системата;
- отбелязване на Деня на птиците (30 март) с ученици от Поморие;
- организирани посещения на ученици от Средец и Ямбол, студенти от Бургас и Стара Загора.;
- заснет видеоклип за популяризиране на програма Програма „Ти и Lidl за по-добър живот“.

1.2. ЯЗОВИР КОНУШ

През 2018 г. продължи стопанисването на язовир Конуш и развиването на рибовъдна дейност, която да подпомага чапловата колония на язовира. През гнездовия

период на 2018 г. общия брой на гнездовите двойки беше 490, което е значителен спад и най-вероятно се дължи на проблеми в зимовните територии.

1.4. ГОРИ

Българските гори са едни от най-ценните природни ресурси на страната ни. Още при самото си създаване „Зелени Балкани“ идентифицира опазването и устойчивото управление на горите като един от основните си приоритети и сфери на действие. Този проблем е изключително наболял през последните години. За неговото трайно решаване е необходима сериозна държавна политика и траен ангажимент на управляващите за решаване на проблемите на сектора и устойчиво управление на горите.

За съжаление, през последните години „Зелени Балкани“ не разполага с целево финансиране и свободен експертен потенциал, за да отговори на важността на проблема и да продължи активно целевата си работа за разследване на сигнали за закононарушения и други дейности, важни за опазване на горите. Въпреки това, организацията е представена в работната група за Националния стандарт за устойчиво стопанисване на горите (FSC) - важен международен инструмент за опазване на горите, към който се включват все повече български горски стопанства.

2. КОНСЕРВАЦИЯ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА РЕДКИ И ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ И ТЕХНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ

2.1. ЛЕШОЯДИ

Дейностите ни за опазване на лешоядите през 2018г. се осъществиха основно в рамките на проект „Светло бъдеще за черния лешояд“ LIFE14 NAT/BG/649. Проектът се изпълнява в партньорство с Фонда за дивата флора и фауна, Фондацията за опазване на лешоядите – VCF, Правителството на провинция Екстремадура – Испания, EURONATUR.

Най-значимото събитие през 2018г. е пускането на свобода на първите черни лешояди – част от дългосрочната програма за завръщането на вида в страната. Птиците бяха осигурени като дарения от зоопарковете в Рига и Прага, и настанени в адаптационна клетка – хак в района на Котел, след което бяха пуснати на свобода. Продължи и текущата ни работа за отстраняване на заплахите за вида и създаването на предпоставки за завръщането му. През 2018г., като част от дейностите за превенция използването на отрови изготвихме Правен анализ на законодателството, свързано с разследване на случаи на използване на отрови. Продължи приемането за лечение и рехабилитация на бедстващи лешояди от дивата природа, като през годината общо 13 птици преминаха през Спасителния център за диви животни 7 от тях бяха освободени успешно обратно в природата. Като част от дейностите на Спасителния център за диви животни, свързани с опазване на лешоядите, бяха извършени 3 аутопсии и бяха събрани проби от отровени птици, с цел да бъдат изпратени за анализ в лаборатории в Испания. Продължи мониторинга на опасните електропроводи, като бяха идентифицирани най-рисковите трасета на територията на Сините камъни, Котленска планина, Кресна и Врачански Балкан. Общо 18775 кг храна бяха изнесени от екипа на Зелени Балкани на площадката за подхранване в Природен парк „Сините камъни“, а партньорите ни по проекта продължиха подхранванията в Кресна, Врачански Балкан и Котел от партньорите ни по проекта –и ФДФФ. В следствие на положените усилия диви черни лешояди бяха наблюдавани през 2018г. на площадките в Източна Стара Планина и

Кресна. Общо 21 двойки белоглави лешояди, в рамките на 6 малки колонии във Врачански Балкан, Кресна и Сините Камъни – Котел, отгледаха общо 14 малки. Новите колонии представляват 20% от националната популация на вида, която през годината възлиза на около 115 двойки. Закупени бяха 10 предаватели за маркиране на белоглави лешояди, които да помогнат за ранното установяване и разследване на случаи на използване на отрови, както и за цялостния мониторинг на ситуацията с лешоядните популации в страната. 3230 фиданки на черен бор бяха засадени от екипа на Зелени Балкани в Котленска планина, защитени зони Бяла река, Сакар, Сините камъни и Кресненското дефиле, за да бъдат подобрени гнездовите местообитания, подходящи за загнездване на черни лешояди. Като част от дейностите за поддържане на пасищата и създаване на местни животновъдни асоциации 106 ха пасища бяха поддържани в района на защитени зони Бяла река, Ивайловград, Сакар и Сливен. Завърши изграждането на зимна кошара за отглеждане на овце на територията на ПП „Сините камъни“. През 2018г. стадото на Зелени Балкани наброява 265 овце и агнета, а стадото от крави и телета, отглеждано в Пелевун, наброява 71 животни. Неформално бе дадено началото на Сдружение на местните животновъди от района на Източни Родопи като 5 стопанина подписаха споразумения за трайно ангажиране в подкрепа на дейностите за опазване на лешоядите. През 2018г. екипът на Зелени Балкани завърши процедурата и закупи 240 накладки, 120 решетки - изолатори, които бяха монтирани от ЕР ЮГ на опасни стълбове в района на Сините камъни и другите целеви територии на проекта. Продължи мониторинга на целевите индикаторни видове, като гарвани, скални орли и други в целевите територии на проекта, като данните бяха отразявани в базата данни по проекта. Като част от дейностите за мониторинг на индикаторните видове, 3 от новоизлюпените белоглави лешояди в Котел, бяха маркирани с цветни пръстени и крилометки, както и 5 дивоуловени лешояда във Врачански Балкан и 3 в Сините камъни. Проведена беше визита на екип от български животновъди в Полша, ръководено от партньорите ни от EURONATUR. Екип на Зелени Балкани посети Франция и Испания, където се запозна с програмите за реинтродукция на лешояди там. Поддържана беше база данни със смъртни случаи на лешояди, загинали от отравяния, сблъсъци с електропроводи и други антропогенни фактори. През отчетната година продължи и поддръжката на уебсайта на проекта, където бяха публикувани над 39 новини. Екипът на проекта организира редица презентации и публични изяви, сред които:

- участие в изложение БУЛВЕТ Медика 2018;
- участие в Националния Събор на Овцевъдите в България 2018;
- отбелязване на Международния ден на лешоядите – 2018;
- информационна кампания по случай Деня на НАТУРА 2000 в ДПП „Сините камъни“;
- презентация пред гости от Европейската комисия и Министерството на околната среда и водите в Спасителния център за диви животни на Зелени Балкани ;
- освобождаване на птици от представители на управата на Природен парк „Сините камъни“

От лятото на 2017 г. Спасителният център на Зелени Балкани е част от проект „Нова надежда за египетския лешояд“ LIFE16 NAT/BG/000874, в който сме партньори, заедно с още 14 страни по пътя на миграцията на египетските лешояди. Проектът е координиран от БДЗП. Ролята на Спасителния център за диви животни в

него е свързана с дейности ex-situ - образуване на двойки, излюпване на малки, "снабдяване" на зоопаркове с вече формирани двойки лешояди. В момента в Центъра има 2 сформирани двойки, като през 2018г. се излюпи първото малко на вида в Спасителния център.

Експерти на Центъра участват в дейностите по пилотни освобождавания на птици в природата по три експериментални метода - освобождаване чрез адаптационна волиера (хак), чрез приемни родители (фостъринг) и отложено освобождаване на едногодишни птици.

Екип на Зелени Балкани разработи система за видеонаблюдение на местата за освобождаване на египетски лешояди в Източни Родопи.

Екипът ни допринесе за целите на проекта също така, като изгради адаптационната волиера в село Поточница и участва при транспортирането на птиците от Спасителния център до там. Екипът на Зелени Балкани участва и в изграждането на 1 клетка за адаптация на египетски лешояди – хакове в района на Маджарово.

2.2. ЦАРСКИ ОРЕЛ

Дейностите по дългосрочната ни консервационна програма и през 2018г. бяха насочени към опазване, подпомагане и проучване на националната популация на вида; мониторинг и проверка на монтирани изкуствени гнезда през предходни години, директна охрана и изкуствено подхранване на отделни гнездящи двойки, залесяване на дървесни видове, подходящи за гнездене на царски орли, образователни и информационни дейности. Те са финансирани основно в рамките на проект: "Дългосрочни мерки за защита на световно застрашения вид царски орел (*Aquila heliaca*) в райони на неговото разпространение на Балканския полуостров", финансиран от EuroNatur и EECONET Action fund, (EAF). Дейностите бяха осъществявани в района на Югоизточна България в обхвата на няколко защитени зони от Натура 2000, и съседните на тях територии. Зоните са обявени и според двете Директиви на ЕС – Директивата за птиците - Сакар BG0002021, Западна Странджа и Дервентски възвишения и Директивата за опазване на местообитанията - Сакар BG0000212 и Ждрелото на река Тунджа BG0000217. Територията е в обхвата на българската част от Европейския Зелен Пояс в граничната територия на България и Турция. Този обширен регион е най-важния за опазването на царския орел в страната.

През 2018г. продължи отглеждането на стадото каракачански коне, от 18 животни, които се използват за екстензивно пашуване и управление на местообитания на царски орел и белошипа ветрушка. Управлението на тревни местообитания от страна на Зелени Балкани, чрез екстензивно пашуване на автохтонните каракачански коне, допринася за поддържане на тревостоя; оформяне на ландшафта на местно ниво; поддържане на открити територии с ниска растителност (като напр. ловни територии за хищни птици); осигуряване на хранителен ресурс за хищни и лешоядни птици при смърт на пашуващите животни, и др. Това е новаторски подход за страната ни, като конете се използват не за селскостопански цели, а за природозащитна дейност. От друга страна тези дейности допринасят за съхраняване на генетичния ресурс на тази рядка порода и разширяване на ареала на разпространението и.

През тази година продължи и традиционната охрана на гнездата на царски орли. Охранявани бяха 4 двойки, които отгледаха успешно своите малки. Паралелно

с тези дейности са извършвани и наблюдения и мониторинг на популацията на царските орли в района. В тяхното изпълнение бяха привлечени и студенти от Теренна практика в Зелени Балкани за опазване на редки видове, част от проекта - „Студентски практики – Фаза 1” Проект BG05M2OP001-2.002-0001 изпълняван от Министерството на образованието и науката по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ на Европейския съюз.

В направленията лечение, рехабилитация и освобождаване в природата на бедстващи царски орли, като част от дейност на Спасителния център, Зелени Балкани продължава да е водещото звено в страната. През 2018г., в Спасителния Център в Стара Загора за втора поредна година, сформиранията двойка царски орли снесе яйца. През 2018г. орлите снасоха две яйца, в специално изградената и оборудвана за тази цел волиера, чието изграждане започна през 2016г. За съжаление въпреки редовните наблюдения на копулации и постоянното мътене на яйцата от страна на родителите, те не успяват да измътят малко. Последващия преглед показва, че яйцата не са оплодени.

През 2018г. в партньорство с катедра „Животновъдни науки“ на Аграрен университет – Пловдив (АУ) и Селскостопанската Академия бе разработена научна статия „Studies of the exterior of the Karakachan breed“, която е публикувана в Bulgarian Journal of Agricultural Science.

2.3. ЛОВЕН СОКОЛ

Работата на „Зелени Балкани“ за реинтродукция на ловния сокол през 2018г. се изпълнява основно в рамките на инициативата „Да върнем ловния сокол в България“. Дейностите, изпълнявани вече няколко години, започват в рамките на проект с международно финансиране, като за съжаление през настоящата година допълнителните средства, привлечени чрез инициативата на ЗАД „Армеец“, осигурени като част от всяка сключена полица „Каско на МПС“ и дарявани в подкрепа на инициативата на „Зелени Балкани“ за възстановяване на популацията на ловния сокол в България, се превърнаха в основно финансиране.

През 2018 г. програмата ни за реинтродукция на вида отбеляза изключителен успех. Открита бе първата диво-гнездяща двойка ловни соколи от повече от 40 години у нас, като при по-внимателен оглед се оказа, че двойката е от птици, излюпени и освободени в рамките на проект „Да върнем ловния сокол в България“ през 2015г. Двойката излюпи 3 и успешно отгледа 2 малки. По този начин с гордост можем да кажем, че програмата за завръщането на вида в дивата природа на „Зелени Балкани“ постигна целта си, като разбира се през следващите години ще са нужни още много координирани усилия на всички НПО, работещи в направлението, за да бъде трайно възстановен вида в страната.

През 2018г. в Спасителния център на „Зелени Балкани“ имаше 6 двойки ловни соколи. От адаптационни волиери, посредством хакинг метода, бяха освободени 6 ловни соколчета - поколение на двойките, отглеждани в Центъра.

През полевия сезон, в периода май-юли хаковете за адаптация на птиците в дивата природа бяха под непрекъснато наблюдение на екипа ни, който следеше поведението на птиците и ги подхранваше. При мониторинга бяха използвани модерни методи – като видеонаблюдение, с модерни камери, монтирани в хаковете и проследяване с дронове.

Младите птици прекараха средно около месец в хаковете, след което бяха освободени в природата, като близо 2 месеца се придържаха към района на освобождаването си. По време на подхранването на младите в адаптацията волиера, посредством камерите за видеонаблюдение бе констатирано присъствието на имматурна птица, освободена по време на дейностите ни по проекта през 2016 г. През 2018 г., в района на София бе намерен, за съжаление отровен, друг млад ловен сокол, освободен от екипа ни през 2017 г.

2.4. БЕЛОШИПА ВЕТРУШКА

През 2018г. дейностите за поддържане на колонията бяха възможни благодарение на проект „Директни консервационни мерки за поддържане възстановената популация на белошипата ветрушка в България“, финансиран от EuroNatur – European Nature Heritage Fund. Проектът цели да се подкрепи дисперсията на птици от колонията в Левка, така че да бъде реколониизиран по естествен път историческият ареал на вида в България. Дейностите по проекта се осъществяват на територията на защитена зона „Сакар“ – част от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000; ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас АД, Североизточна Гърция, в района на Национален парк Източна Македония и Тракия. През 2018г. бяха осъществени следните дейности:

- **Поддръжка на гнездовата инфраструктура и подпомагане гнезденето на белошипите ветрушки.** В началото и края на размножителния сезон бяха почистени и заредени с пясък изкуствените гнездилища в колонията. Беше осигурено подхранване с качествена, специализирана храна през периода на гнездене, отглеждане на малките и първите им полети.

- **Допълнително освобождаване на млади птици за увеличаване на колонията.** За размножителната група белошипите ветрушки в Спасителния център за диви животни на „Зелени Балкани“ бе осигурено подходящо отглеждане, хранене и ветеринарни грижи. Отгледани общо 48 малки, от които 44 бяха маркирани и освободени: 12 от тях през Модула за адаптация на белошипите ветрушки в с. Левка, а други през адаптацията клетка в двора на Центъра, 4 малки бяха оставени за допълване на размножителната група.

- **Мониторинг на колонията и докладване на резултатите;**

През 2018г. бе осъществен редовен мониторинг на колонията в Левка - беше регистрирано: ежедневно присъствие на индивидите, процеса на формиране на двойките и заемане на гнездилищата, броя успешно излюпени и излетели малки. Данните бяха анализирани и изчислено присъствието на птиците в колонията, размножителните параметри, оцеляемостта през 1та година и др. През 2018г. беше отбелязана най-високата досега численост на птиците в колонията - 120, сравнено с 85 в предишната 2017г. В началото на май посетихме колонията белошипите ветрушки в "ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас" АД, където регистрирахме поне 8 двойки. Три от 10-те гнездилища поставени предишната година, бяха използвани през тази, а една беше заета от двойка белошипите ветрушки.

Всички 92 малки, отгледани от колонията в Левка или в Спасителния център за диви животни бяха опръстенени с метални и цветни PVC пръстени. Това позволява проследяването придвижванията на птиците и взаимодействието им с други колонии. Възрастна женска от „ЛУКОЙЛ

Нефтохим Бургас“ АД и нейните 2 малки също бяха опръстенени с метални пръстени и с цветни PVC (B00, B01, B02). Гнездяща женска птица (B00) от колонията в „ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД беше маркирана и със сателитен предавател и беше проследена през размножителния период, след размножителните скитания, есенната миграция и зимовищата в Африка. По време на следразмножителните скитания птицата ни изненада минавайки по съвършено различен път от всички преди това: от Бургас, на брега на Черно море, следваше Стара планина, премина Сърбия и достигна Унгария, близо до Националният парк Хортобаги. След което птицата достигна до зимувката в Африка.

През юни проверихме поставените през 2017г. в Гърция гнездилици: в село Каламокастро (11) и село Агио Теодори (3). От 11 те поставени в Каламокастро гнездилици 7 бяха използвани, 6 двойки успешно снесоха яйца и отгледаха 14 успешно излетели малки.

Последните птици в колонията Левка бяха регистрирани на 9.11.2018г., което е най-късната дата на отлитане досега (предишни години последните птици отлитаха в началото на ноември).

- **Популяризиране на работата и сътрудничество с други експерти от България и в рамките на „Зеленият пояс“.** През 2018г. взаимодействието с други експерти от България и от „Зеленият пояс“ (България, Гърция, Босна и Херцеговина) способства за по-добрият мониторинг дисперсията на белошипни ветрушки. Осъществени бяха представяния пред 300 посетители в Демонстрационният център в Левка, включително участниците в българо-турското отбелязване на Денят на Зеленият пояс на 24.09.2018г.

- **Подготовка на проектно предложение за мащабно продължение на проекта.** През 2018г. беше изготвена и внесена в Програма Лайф на ЕК Концепция за 5-годишен проект „По-добър живот за белошипната ветрушка в Югоизточните Балкани“ LIFE18 NAT/BG/000723. През октомври 2018г. бяхме информирани, че Концепцията ни е одобрена и получихме покана за разработване на пълно проектно предложение, с краен срок на внасяне 30.01.2019г.

В резултат на осъществените дейности през 2018г. броят на размножаващите се двойки, не само остана стабилен на нивото от 2017 (21), а се увеличи до 34 - 39. Размножителният успех - броят излетели малки, отнесен към броя на двойките, успешно отгледали поне едно малко беше 2,92 (n=13). Експанзията на заеманата територия и подпомагането на дисперсията бяха удостоверени чрез наблюденията на двойки с брачно поведение в съседни на колонията селища.

Подкрепено бе издаването на Сборник с доклади от десетата юбилейна студентска научна конференция „Екологията – начин на мислене“ на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Биологичен факултет, Катедра „Екология и опазване на околната среда“ - 1 ноември 2018 г. с тираж 30 бр.

Като неделима част от дейностите по проекта екипът му взе участие в следните форуми:

- участие в Европейската церемония за Наградите „Натура 2000“ на 17.05.2018г., в сградата на Европейската Комисия, в Брюксел – като част от отбелязването на Европейският ден на Натура 2000. Проектът ръководен от „Зелени Балкани – Стара Загора“ - LIFE11 NAT/BG/360 за възстановяване на

белошипата ветрушка като гнездящ вид за България беше един от трите финалиста в категорията Транс-гранично сътрудничество. Проектът бе изпълнен в сътрудничество с DEMA (Испания), EuroNatur (Германия), Гръцкият National Park - Eastern Macedonia and Thrace, и турската НПО DAYKO;

- отбелязване на Европейският ден на Натура 2000 (21.05.2018) с ден на отворените врати в Демонстрационният и информационен център на Зелени Балкани в Левка, община Свиленград, 33 „Сакар“;

- работна среща, със заинтересованите страни, за поддържане на тревните съобщества, зала на Община Свиленград, 04.07.2018;

- участие и презентация на Третата научна конференция по екология 23.10.2018, Пловдив по повод 30 годишнината на Факултета по екология и ООС в ПУ „П. Хилендарски“;

- представяне на „Методики за маркиране и мониторинг на белошипата ветрушка (*Falco naumanni*) - Студентски клуб „Есетра“ Биологически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ 24.04.2018г.

2.5. ЧЕРВЕНОГУША ГЪСКА

През 2018г. дейностите за опазването на вида се осъществяват по проект „Дългосрочна консервация на популацията на световно застрашената червеногуша гъски в основните ѝ зимовища в света“, осъществяван с помощта на EECONET Action Fund, Фондация EURONATUR, Франкфуртско Зооложко дружество и Комитета Против Убийството на Птици – Германия. Целта е опазването на вида в основните му зимни местообитания чрез осигуряване на възможности за хранене, намаляване на безпокойството и предотвратяване на браконьерството. За това в периода 2003 – 2007 „Зелени Балкани“ закупиха 103,46 ха земеделски земи в района на Северна Добруджа, за да се създаде „зона за сигурност“ в района на езерата Шабла и Дуранкулак, което да гарантира спокойно хранене на гъските през зимата.

През годината продължи мониторингът на зимуващата популация в района на езерата Шабла и Дуранкулак. Събрана бе информация за численостите на зимуващите птици през годината в периода януари – март и ноември – декември.

Меката зима през 2018г. бе причина за ниската численост зимуващи у нас гъски. Огледът на местата за хранене показва наличие на подходящи ниви в добро състояние, включително нивите стопанисвани от Сдружението. Местни стопани споделиха безпокойство свързано с малкото количество валежи през есента причинило ниска кълняемост на зимната пшеница, особено в крайбрежните райони.

През 2018 г. видът е бил регистриран в наблюдаваните зони на следните места, в следните числености

1	2018-12-20	Езеро "Шабла"	687
2	2018-12-19	Езеро "Шабла"	36
3	2018-12-06	Езеро "Дуранкулак"	561

Като неразделна част от мониторинга на вида и водолюбивите птици се проведе и ежегодното Среднозимно преброяване на водолюбивите птици.

През 2018 г. продължихме активно да разпространяваме книжката

„Приключенията на червеногушия гъсок Брент“ като буквално стотици деца получиха изданието.

През 2018г. стартира проект „НАТУРА 2000 в България – Нови Хоризонти“ <https://greenbalkans.org/natura2000/newhorizons/>. Целта на проекта е общото повишаване на обществената информираност за НАТУРА 2000 и целевите за опазване видове в ЕС, което от своя страна да има своето положително отражение и върху целевия проект на настоящия проект – червеногушата гъска. Ето защо червеногушата гъска е включена като един от десетте флагови видове по проекта. Проектът стартира през септември 2018г. като през първите му три месеца бяха реализирани основно административни и подготвителни дейности. На 22.12.2018г. в последния работен ден преди училищната ваканция посетихме учениците от ОУ „Граф Н. Игнатиев“.

На 01.02.2018 екипът на Зелени Балкани изготви и внесе отрицателно Становище относно доклад по оценка за съвместимост (ДОС) на проект за ОУП на община Шабла. Докладът за оценка за съвместимост не отговаря на изискванията на Наредбата за ОС, Закона за биоразнообразието и на Директивата 92/43/ЕЕС, защото в него практически няма описание на всичките елементи на този план, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми, проекти биха оказали значително отрицателно въздействие върху защитените зони там.

2.6. БЕЛИА ЩЪРКЕЛ

През 2018г., в направлението „Опазване на белия щъркел“ се реализира проекта „Възстановяване на равнинни сенокосни ливади в Белозем“, финансиран от EuroNatur – Германия и SICONIA – Лихтенщайн. Целта на проекта е възстановяване на 2,97 ха равнинна сенокосна ливада в Белозем, управление на ливадата в добро екологично състояние чрез коситба и паша, мониторинг на резултатите от възстановяването на ливадата и численост на гнездящите щъркели. Дейностите по проекта се реализираха на територията на землището на с. Белозем.

В следствие на съществените дейности през 2018г. бе възстановена, описаната по-горе ливада и бе закупена косачка/шредер – предоставена за безвъзмездно ползване на Кметство Белозем, изградена бе ограда регулираща достъпа до ливадата. В рамките на проекта бе изработена и поставена информационна табела и два постера, представящи проектите за възстановяване на ливади и проекта за фото-укритие и опръстеняване на щъркели в Белозем, които са представени по време на международната среща на селата на щъркелите в с. Алтрой, Швейцария през юни 2018г.

Като неделима част от дейностите по направлението, екип на организацията участва в проведения на 19 май 2018г. тринадесети Фестивал на Белия щъркел в с. Белозем.

В допълнение, като част от работата по направлението бяха проведени:

- участие във Фестивал на Белия щъркел на 19 май 2018г.
- участие в Международна среща на селата на щъркелите в Швейцария през юни 2018г., където са представени резултатите от проекти в периода 2015 - 2018г.

2.7. ПРИЛЕПИ

През 2018г. година продължи реализацията на кампанията „Диви съседи“ от „Зелени Балкани“, насочена към опазването на прилепите, бързолетите и другите защитени видове, обитаващи сградите. През 2018г. като част от проекта бе завършена „Методика за опазване на защитени видове прилепи и птици в сгради, предвидени за изпълнение на дейности от Националната програма за енергийна ефективност“. Методиката бе предадена на МОСВ, с цел да се разработи Наредба или друг нормативен документ, който да гарантира опазването на редките видове на национално ниво, по време на дейностите по саниране. Екипът ни участва в две заседания на Междуведомствената Работна група, свикана от Министерство на регионалното развитие и благоустройството, по настояване на Зелени Балкани, на която бяха разисквани мерките, за опазване на редките видове по време на санирането.

През 2018г. монтирахме първите в страната къщички за прилепи и бързолети, поставени на сгради, които бяха поставени със съдействието на РИОСВ – Стара Загора и Областна администрация – Стара Загора. Основната цел на къщичките бе популяризиране на нуждата от опазване на видовете и създаването на алтернативни убежища.

През 2018г., в рамките на проекта проведохме 10 презентации пред над 300 деца и отбелязахме в Стара Загора Нощта на прилепите и Деня на птиците. Преиздадена бе и книжката „Приключенията на прилепа Дарки“, в тираж 1000, като тя бе разпространена безплатно сред ученици и деца от детски градини в Стара Загора, 5 вида стикери в общ тираж 5000 броя, както и листовка „Диви съседи“ – в тираж 5000 броя, които бяха разпространени, в рамките на годината, на територията на Стара Загора – сред ученици, деца, граждани.

През 2018-та отбелязахме Нощта на прилепите, като част от проекта „НАТУРА 2000 в България - Нови хоризонти“, в който прилепите са едни от целевите флагови видове. В честването участваха над 15 организации, институции и граждански групи, сред които: Зелени Балкани; Център за изследване и защита на прилепите към НПМ – БАН (ЦИЗП); ; Българска Фондация „Биоразнообразие“ – БФБ; Регионален Исторически Музей – Благоевград; Регионален Исторически Музей – Плевен; Регионален Исторически Музей – Русе; Регионален Природонаучен Музей – Пловдив; ДПП „Врачански Балкан“; ДПП „Сините Камъни“; Община Ловеч; Спелео-клуб „Саламандър – Стара Загора“; къщата на арх. Димов - Стара Загора; Спелео-клуб „Пълдин“ – Пловдив; Спелео-клуб „Непиаст“ – Бургас; Спелео-клуб „Дервент“ – Велико Търново; Ученически спелеоклуб „Проф Рафаил Попов“ – Велико Търново, Гимназия по туризъм „Д-р Васил Берон“, Велико Търново Презентации, конкурси за детска рисунка, прилепна гимнастика, „прилепни игри“, различни ателиета и томболи, арт работилници, изложби, рисуване, конкурси и викторини, презентации и филми ще провокират интереса към тайнствения живот на прилепите.

Традиционно проведохме Нощта на прилепите в партньорство с колеги в следните населени места: Сливен, Стара Загора, Бургас, Поморие, Пловдив, Плевен, Ловеч. На събитията участваха ученици и семейства, които чрез презентации и игри се запознаха с важното значение на прилепите. .

2.8. КИТОПОДОБНИ БОЗАЙНИЦИ

По темата бе работено основно в рамките на проект „Разпространение и численост на китоподобните в българските териториални води на Черно море 2018“, осъществен с подкрепата на OceanCare, Швейцария и ACCOVAMS. Основната цел на проекта е провеждане на експедиции с плавателен съд (яхта) за проучване на разпространение и численост на китоподобните в българските териториални води на Черно море.

Съпътстващи дейности по проекта са:

- представяне за китоподобните в Черно море и работата на Зелени Балкани по направлението пред студенти от БФ на ПУ по време на лятна практика в Царево;

- събиране на информация за изхвърлени по крайбрежието мъртви китоподобни.

През 2018г. бяха осъществени следните дейности:

Проведена бяха две експедиции с наета яхта „Калиакрия“. Първата бе в периода 3 - 8 юни. Регистрирани бяха 55 наблюдения на китоподобни с общо 92 индивида. Най-многобройни бяха наблюденията на морски свине/муткури (*Phocoena phocoena relicta*) – 39, а на обикновени делфини (*Delphinus delphis ponticus*) и афали (*Tursiops truncatus ponticus*) – по 7. Допълнително при 2 от наблюденията не беше определен вид на китоподобните.

Втората експедиция се проведе в периода 18 - 31 октомври поради наложени прекъсвания заради влошени метеорологични условия. Регистрирани 67 наблюдения с общо 203 индивида. През есента най-чести бяха наблюденията на обикновен делфин (*Delphinus delphis ponticus*) – 29, следвани от тези на афали (*Tursiops truncatus ponticus*) – 19 и изненадващо най-редки бяха срещите с морски свине/муткури (*Phocoena phocoena relicta*) – 18.

В резултат на двете проведени експедиции, най-големия размер на наблюдавана група беше 8 афали през юни и 35 обикновени делфина през октомври. Данните са обработени със стандартния софтуерен пакет за анализиране на трансектни проучвания с отчитане на разстоянията - Distance 7.0. Получени са следните резултати:

Проучване през юни: установени бяха черноморски муткур (*Phocoena phocoena relicta*) – плътност 0.33053 инд./кв. км.; численост 2 102 (1 130 – 3 909; CV=29.7%, 95% CI), черноморски обикновен делфин (*Delphinus delphis ponticus*) – плътност 0.086772 инд./кв. км.; численост 552 (207 – 1 473; CV=50.1%, 95% CI), черноморска афала (*Tursiops truncatus ponticus*) - плътност 0.057839 инд./кв. км.; численост 368 (117 – 1 161; CV=58.5%, 95% CI).

Проучване през октомври: установени бяха черноморски муткур (*Phocoena phocoena relicta*) – плътност 0.21193 инд./кв. км.; численост 1 347 (490 – 3 702; CV=49.8%, 95% CI), черноморски обикновен делфин (*Delphinus delphis ponticus*) – плътност 0.69191 инд./кв. км.; численост 552 (1 542 – 12 552; CV=54.6%, 95% CI), черноморска афала (*Tursiops truncatus ponticus*) - плътност 0.23731 инд./кв. км.; численост 1 509 (653 – 3 485; CV=41.3%, 95% CI).

Добавени са 12 индивида афала и 1 индивид обикновен делфин към каталога за фото-идентификация на делфини в резултат от събраните данни по време на експедицията през октомври.

Поддържана е база данни за случаите на изхвърлени на брега мъртви китоподобни по българското крайбрежие – регистрирани са общо 95 случая за годината.

През 2018г. наш експерт участва „ACCOBAMS Survey Initiative“ - безпрецедентна инициатива за региона представляваща първото съвместно и координирано проучване на китоподобните в целия басейн на Средиземно море. По време на изследването се събираха данни не само за китоподобните, но също и за рибите, костенурките, птиците и човешките дейности. За да се покрие тази голяма територия бяха мобилизирани значителни ресурси включително 5 плавателни съда, 8 самолета и около 100 експерта, които да осъществят координирано проучване на отделните сектори на Средиземно море. Важен компонент от цялата инициатива беше и подобряване капацитета за провеждане на самолетни и корабни проучвания на китоподобни. С оглед плановете на следващ етап да се проведе и проучване в Черно море, в екипа участваха и експерти от България и Румъния. Събраните данни допринесоха за формирането на научна основа на разпространението и плътността на китоподобните в Средиземно море. Предварителните резултати се анализират. Единадесет вида китоподобни присъстват в Средиземно море, всички застрашени поради различни човешки дейности. Неприятна изненада беше наличието на значително количество отпадъци във всички сектори.

В периода 12 - 16 септември двама експерти от сдружение „Зелени Балкани“ участваха в първото обучение за високо квалифицирани наблюдатели за морски бозайници (НМБ) и оператори за пасивен акустичен мониторинг (ПАМ), организирано от секретариата на ACCOBAMS и румънското НПО „Маре Нострум“ в Констанца, Румъния. Обучението се организира като част от изпълнението на решение 6.18 „Сертификация от ACCOBAMS за високо квалифицирани наблюдатели за морски бозайници“ прието по време на Шестата среща на страните по споразумението през ноември 2016г.

4. СРЕДНО-ЗИМНО ПРЕБРОЯВАНЕ НА ВОДОЛЮБИВИТЕ ПТИЦИ

През 2018г. от се състоя в периода от 11-ти до 14-ти януари, под координацията на Изпълнителната агенция по околна среда. От страна на Зелени Балкани участие взеха 6 екипа, като проведоха мониторинг на 33 обекта, като това включва 21 езера и язовири, 5 участъци от реките Тунджа и Марица. След обработка на данните имаме следните резултати:

- констатирани са 94 вида птици с обща численост 31 279;
- от тях водолюбивите са 27 298 от 38 вида.

Най-голям брой птици са наблюдавани в Поморийско езеро. Във вътрешността на страната птиците бяха разпръснати по малките водоеми (през тази зима не бяха замръзнали), където често превишаваха по численост и видово разнообразие констатираното на основните язовири в страната.

III. ОПАЗВАНЕ "EX SITU" СПАСИТЕЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ДИВИ ЖИВОТНИ

Опазване на биоразнообразието "EX SITU" е едно от основните направления в нашата дейност и Спасителния център за диви животни е олицетворение на усилията ни в тази посока. Центърът се е наложил като единствена по рода си институция за рехабилитация, лечение, възстановяване и връщане в природата на бедстващи, редки и застрашени от изчезване животни.

Голяма част от дейността му се осъществява с доброволното съдействие на стотици симпатизанти в цялата страна, а истинската ценност е значимата промяна в мисленето на хората, докоснали се по една или друга причина до дейността на Центъра и неговите пациенти.

Подробна информация за дейността на Спасителния център е представена в ПРИЛОЖЕНИЕ към настоящия отчет.

IV. КОНФЕРЕНЦИИ, СЕМИНАРИ, МЕЖДУНАРОДНИ СРЕЩА

Зелени Балкани взе участие в Регионална Конференция Зеления Пояс 2018г., която се проведе от 6 до 8 юни в Струмица, БЮР Македония с любезното домакинство на Македонско Екологично Дружество (Macedonian Ecological Society). Конференцията е част от проекта „Защита на биоразнообразието на Балканския полуостров – Засилване на сътрудничеството по протежение на Балканския зелен пояс“ изпълняван от EuroNatur с подкрепата на Deutsche Bundesstiftung Umwelt

През 2018г. участвахме в 3-тата Конференция за Адриатическия миграционен път. Събитието се проведе в сръбския Национален парк Фрушка гора в периода в периода 19 - 23 март. То бе организирано от германската фондация EuroNatur и Дружеството за опазване и проучване на птиците в Сърбия. В конференцията участваха представители на Секретариата на UNEP/AEWA (Споразумение за опазване на африканските и евразийските мигриращи водолюбиваи птици), Секретариата на UNEP/CMS (Конвенция за опазване на мигриращите видове животни), както и участници от различни страни от Адриатическото крайбрежие и централна Европа. Представителите на Зелени Балкани, бяха единствените участници от България, като докладите им за миграцията на белошипата ветрушка (част от проект Възстановяване на белошипата ветрушка, LIFE11 NAT/BG/360) и гривестите рибарки (маркирани от Зелени Балкани на Поморийско езеро), прекосили адриатическото крайбрежие предизвикаха сериозен интерес по време на Конференцията.

През 2018г. екипът ни участва в Годишната среща за брадатите лешояди в Касорла, Испания. 140 професионалисти, работещи за опазването на брадатите лешояди се събраха на тридневна конференция, чиято главна тема бе опазването на най-редкия лешоядски вид в Европа. Програмата за опазване на вида всяка година събира специалистите в областта, за да обменят опит и идеи. В рамките на два дни се обсъждат съвременните дейности спрямо заплахите за вида като незаконното използване на отрови, обезопасяване на електро-инфраструктурата, както и последните новини относно птиците, намиращи се в специализираните размножителни центрове и резултатите от мониторинга на вида в Европа. Финалният ден на срещата е отделен за посещение на размножителния център в Гуадалентин, демонстрация на анти-отровителски екип от обучени кучета и посещение на територията на размножителната двойка Торо и Блимунда.

На 14 и 18 май в Семпрониано, Италия, се проведе семинар, посветен на обмена на опит и добрите практики при отглеждането на затворено на египетски лешояд. Домакин на срещата бе LIFE проектът „Мерки за опазване на египетския лешояд в Италия и Канарските острови“. На семинара присъстваха експерти от CERM – центърът за застрашени хищни птици,

зоопаркът в Прага, Дирекцията за природата и парковете на Израел, БДЗП, Зелени Балкани и Фондацията за опазване на лешоядите. Двете основни цели на семинара бяха: (1) споделяне на най-добрите практики за отглеждането на египетския лешояд, необходими съоръжения за размножаването на птиците на затворено, грижа за птиците, обмен на опит между участниците; (2) изграждане на обща стратегия за подобряване на състоянието египетския лешояд чрез програми за размножаване на затворено и освобождаване в дивата природа. БДЗП и Зелени Балкани представиха и LIFE проектът „Нова надежда за египетския лешояд“, който ще въведе програма за подпомагане на популацията на египетския лешояд в България през следващите 5 години.

В началото на декември представител на Зелени Балкани все участие в семинар за незаконната употреба на отровни примамки. Семинарът бе организиран от управителния орган на Националния парк „Дядя-Лефкимисуфли“ в село Дадя. В семинара участваха и представители на горски и ветеринарни институции, ловни клубове и фермери. Представихме дейностите на Спасителния център за диви животни.

Годишната конференция на Европейското дружество за китоподобни (ЕДК) за 2018 г. се проведе в гр. Ла Специя, Италия от 6 до 10 април. Програмата включваше два дни посветени на тематични работни срещи и три дни с представяне на лекции и постери по различни направления в проучването и опазването на морските бозайници.

Благодарение на покана и подкрепа от страна на Секретариата на Споразумението за опазване на китоподобните в Черно, Средиземно море и съседния Атлантически регион (ACCOBAMS), експерт от сдружение „Зелени Балкани“ участва в Конференцията, както и в две от специализираните работни срещи, организирани от Секретариата на ACCOBAMS. Първата беше на тема „Изхвърлени на брега китоподобни и морски отпадъци“, а втората „Припокриване на определени заплахи с идентифицираните зони, важни за морските бозайници в Средиземно море“. Експертът от Зелени Балкани представи постер на тема „Развитие на мрежата за проучване на изхвърлени на брега китоподобни в България и резултати“ по време на първата специализирана работна среща. В конференцията на Европейското Дружество за Китоподобни взеха участие над 300 експерта не само от Европа, но и от целия свят. Представени бяха над 200 постера и лекции, разделени в различни категории. Зелени Балкани представиха в категорията „Хабитат и разпространение“ постер „Зимно разпространение на китоподобните в българските води на Черно море“ с информация и данни събирани в периода ноември 2015 г. – март 2016 г.

В края на март в Стара Загора се проведе работна среща на тема „Сътрудничество и повишаване на капацитета за предотвратяване смъртността на лешояди от ветеринарно медицински продукти и отрови“. В нея се включиха над 40 представители на РИОСВ, Областните дирекции по безопасност на храните, БАБХ, Асоциация на прокурорите в България, Зелени Балкани, БДЗП и Фондът за дивата флора и фауна. Те дебатираха по проблемите с отровите, продуктите за растителна защита и ветеринарномедицинските препарати, които оказват влияние върху популациите на лешоядите. Срещата бе двудневна, като първият ден представители на различни организации и институции направиха презентации по темата. В края на деня по време на дебат се отдели специално внимание на

протокола за вземане на проби при случаи на отравяне. Вторият ден бе отделен на практическите занимания. Екипът за борба с отровите на БДЗП – Николай и кучето Барс изнесоха демонстрация, на която Барс безпогрешно успя да намери скритите предварително трупове на животни в района на Спасителния център на Зелени Балкани. Последва кратко обучение по вземане на материал за токсикологичен анализ, съхраняването му и изпращането му до лаборатория. След което отново по време на дебат се акцентира върху съдебната практика при случаи на отровени животни, проблемните и стъпките за решаването им.

V. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост И АНГАЖИРАНост

ПУБЛИЧНИ КАМПАНИИ

Важно събитие през 2018г. беше отбелязването на 30-годишния юбилей на Организацията, което се състоя на 8 декември в Пловдив. Празненството събра над 300 членове, съмишленици и официални гости от цялата страна. Честването бе съпроводено и с кампания в социалните мрежи, като в продължение на няколко месеца бяха публикувани снимки, илюстриращи развитието на Организацията през годините, нейните дейности, постигнатите резултати. По повод на годишнината бяха допълнени и осъвременени и много от разделите на уеб-сайта на Организацията.

През 2018г. „Зелени Балкани“, в партньорство с Икономедиа (сайтът ДневникБг и вестник Капитал), Дарик радио и БГ Топ Мюзик (в лицето на Хоби ТВ) стартира изпълнението на проекта „НАТУРА 2000 в България – НОВИ ХОРИЗОНТИ“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на програма Лайф на ЕС, подпрограма „LIFE Environmental Governance and Information“, която целево съфинансира проекти, насочени към повишаване на обществената информираност за проблемите на околната среда и европейските политики в това направление. Продължителността на проекта е до 2023г. Проектът цели значима промяна на отношението и обществената информираност по отношение на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Като инструмент за постигане на целите на проекта са избрани 10 „флагови“ и лесно разпознаваеми видове от Директивите за местообитанията и птиците на Европейския съюз. Такива са белоглавият и брадатият лешояд, ловният сокол, белошипата ветрушка, делфините, прилепите, малкият корморан, гривестата рибарка, червеногушата гъска и царският орел. Всички тези видове са с много високо природозащитно значение, но по една или друга причина „страдат“ от ниската обществена информираност за тяхната значимост, или поради насадени предразсъдъци, пораждащи негативно отношение. Липсата на информация е и причината често хората да имат негативно отношение към един от най-важните и успешни инструменти, чрез които се гарантира опазването на природата в ЕС – мрежата НАТУРА 2000. Проектът е първия по рода си проект на Зелени Балкани, финансиран от направлението Environmental Governance and Education, насочен целево към дейности за публичност, както и първия по рода си проект в страната обединяващ усилията на природозащитно НПО (в лицето на Зелени Балкани и национални медии – в лицето на сайта DnevnikBg, икономическия анализатор Капитал, ХобиТВ и Дарик радио).

Проектът започна през септември 2018 г. с множество инициативи. Екипът отбеляза Международния ден на лешоядите, Деня на сокола, Националната

кампания за Нощта на прилепите, Деня на Черно море, Деня на доброволца в населени места из цялата страна. Едновременно през този период се осъществиха презентации в детски градини, училища, университети, целящи запознаването на подрастващите с дейностите по опазване на целевите видове и повишаване информираността за мрежата от защитени зони Natura 2000.

В рамките на проекта, екипът ни се ангажира в организирането на Националната кампания за Нощта на прилепите, съвместно с редица организации и институции, като извърши координационната работа за съгласуване на датите на всички партньори, изготви и разпространи общ преслист. На 29ти септември екипът на проекта организира Нощта на прилепите в Сливен, съвместно с ДПП „Сините камъни“. На 2ри октомври екипът ни участва в организирането на Нощта на прилепите в Стара Загора.

На 6ти октомври, съвместно с екипа на Спасителния център за диви животни участвахме в отбелязването на Деня на сокола в село Малко Кадиево. Екипът ни подготви специални флаери за целевия вид по проекта и съдейства на Спасителния център за диви животни да популяризира консервационните си дейности за вида

В периода 6 - 13 октомври, екипът ни организира представяне на проекта на изложението Булветмедика. За участие беше поканен и екип на Спасителния център за диви животни, които популяризираха опазването на редки видове.

Организирахме отбелязването на Деня на влажните зони – 2ри февруари в няколко населени места. Честването на екологичния ден ще се проведе в началото на февруари 2019г., както и провеждането на конкурс за рисунка

Една от дейностите по проекта беше насочена целево към деца и млади хора. В допълнение на това Андреана Дичева – сътрудник по проекта организира и представи целевите видове на проекта пред близо 500 ученици, посетили Спасителния център за диви животни на СНЦ „Зелени Балкани – Стара Загора“ Проведени бяха презентации пред деца в с. Спасово, Образователен център Кукуряк и Детски център „Хвърчило“ в Стара Загора, Първо прогресивно училище в София.

През 2018г. Зелени Балкани реализира проекта „Отбелязване на деня на Балканския зелен пояс 2018 – Зеления пояс на фокус“, финансиран от EuroNatur – European Nature Heritage Fund. Целта на проекта е съвместното отбелязване на Деня на Зеления Пояс между Зелени Балкани от България, и DAYKO и Association of Back to Nature от Турция, като по този начин да се подпомогне реализацията на идеята на международната инициатива Европейския Зелен Пояс. Основния акцент е насочен върху опазването на разнообразните природни и културни ландшафти с изключително висока стойност, които се намират в Зеления Пояс на трансграничния район между България и Турция и представляват част от екологична мрежа с дължина 12 500 км. В същото време се цели да се провокира активното участие в процеса на хора от двете съседните страни, за да се подобри трансграничният обмен и сътрудничество във връзка с опазването природните и културни забележителности, и възможностите за устойчиво развитие, които предоставя Инициативата Европейския Зелен Пояс. Дейностите по проекта се реализираха на територията на ЗЗ „Сакар“ BG 0002021, част от европейската екологична мрежа NATURA 2000 и Национален парк „Заливна гора Iğneada“ - потенциална зона от NATURA 2000.